

Economische Barometer

Daling in mkb-metaal zet onverminderd voort

In de media wordt heel voorzichtig gespeculeerd over het feit dat de bodem van wereldwijde economische crisis misschien zou zijn bereikt. Dit geldt zeker niet voor het mkb-metaal in Nederland. De sterke daling in activiteiten die sinds midden 2008 is ingezet zet zich ook in het eerste kwartaal van 2009 onverminderd voort.

Tekst Rob van der Werff, bedrijfseconomisch ledenadviseur van de Metaalunie

Precies een jaar geleden zag het er allemaal nog goed uit en was er in veel sectoren sprake van een capaciteitstekort. Die tijd lijkt echter al weer heel ver achter ons te liggen. Ook in het afgelopen kwartaal staan alle indicatoren weer fors lager dan drie maanden daarvoor. Opvallend hierbij is de snelheid waarmee dit zich afspeelt. De orderposities, de winstgevendheid en de werkgelegenheid lopen nu sterk terug.

Al is de stemming binnen het gehele mkb-metaal niet positief, toch zijn er gradaties in. De sectoren Service en Onderhoud en de Landbouwmechanisatie zijn minder negatief dan de collega's in andere sectoren. De bedrijven die actief zijn in de Verspanende sector, de Machinebouw en de Metaalwarenindustrie lijken juist zwaarder te worden getroffen dan hun branchegenoten.

De ondernemers in het mkb-metaal verwachten dat de orders en resultaten ook in het tweede kwartaal 2009 verder zullen afnemen. Zowel de verwachte orderpositie, de winstverwachting als investeringsverwachting voor het komende kwartaal worden overwegend slechter ingeschat dan die over de eerste drie maanden van het jaar.

Dit zijn de belangrijkste uitslagen van de Economische Barometer van de Metaalunie over het eerste kwartaal 2009.

Bij bedrijven die hebben meegedaan aan het onderzoek, werken gemiddeld drieëntwintig medewerkers in loondienst en zijn er gemiddeld twee mensen werkzaam op inleen- of uitzendbasis.

Uitkomsten totale mkb-metaal

Eén op de 12 werkgevers moest personeel gedwongen ontslaan

Begin dit jaar was het aantal bedrijven dat meer mensen in loondienst had, gelijk aan het aantal bedrijven dat minder personeel in loondienst had. De benodigde personeelsreductie werd toen vooral door middel van het afstoten van het flexibele personeel gerealiseerd. Ondertussen neemt ook het aantal medewerkers in loondienst af.

Er zijn dit kwartaal beduidend meer ondernemers die aangeven minder personeel in dienst te hebben dan drie maanden geleden. Van de ondernemers geeft 25% aan minder personeel in dienst te hebben tegen 10% een kwartaal geleden. In de verspanende sector geeft één op de drie bedrijven aan minder personeel in dienst te hebben.

Eén op de 12 ondernemers heeft het afgelopen kwartaal personeel gedwongen moeten ontslaan (hier is de deeltijd-WW en

Economische Barometer

De Economische Barometer verschijnt m.i.v. 2009

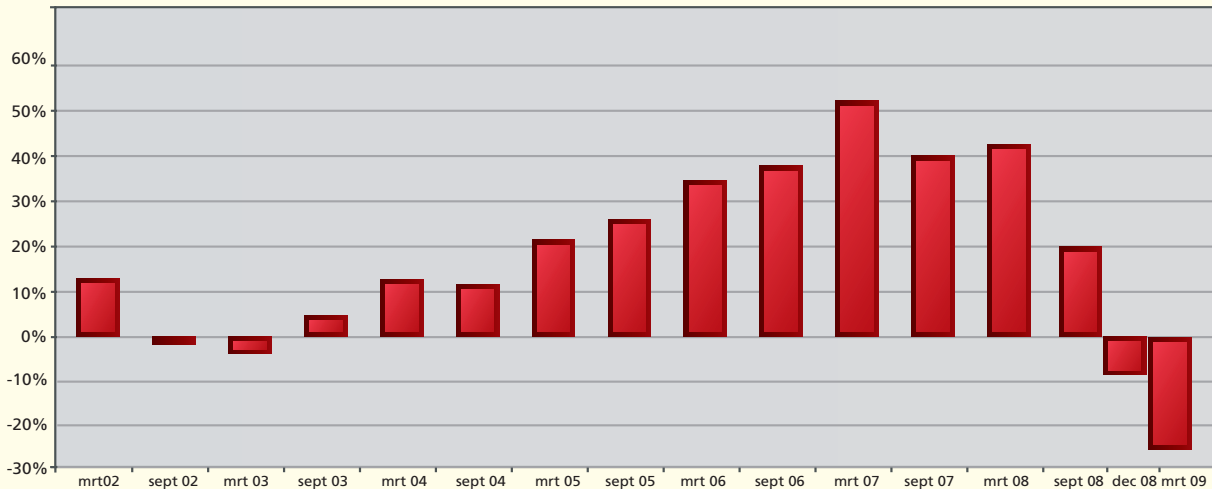
elk kwartaal. Hiermee geeft de Metaalunie regelmatig informatie over de economische ontwikkelingen van het afgelopen kwartaal in het mkb-metaal, evenals over de verwachtingen op korte termijn. Voor de Economische Barometer wordt telkens tien procent (ca. 1500) van de Metaalunieleden uit verschillende (hoofd)sectoren geënuquêteerd. Op basis van de enquêtegegevens kunnen allerlei ontwikkelingen worden gesignaleerd en geanalyseerd. Dit is waardevolle informatie voor de branche als geheel en voor de individuele ondernemer.

de werktijdverkorting nog niet bij inbegrepen). Het aandeel bedrijven dat meer personeel in dienst heeft, is gedaald van 10% naar 6%. Bij 69% van de bedrijven heeft per saldo geen mutatie in de hoeveelheid personeel plaatsgevonden.

Het aantal arbeidskrachten dat wordt ingeleend is verder afgenomen. 28% van de bedrijven geeft aan minder inleen- en uitzendkrachten in dienst te hebben terwijl 4% aangeeft hier meer gebruik van te hebben gemaakt.

Het aantal bedrijven met tenminste één openstaande vacature is verder afgenomen. Was een jaar geleden nog 55% van

De stand van het mkb-metaal

Deze grafiek geeft het gemiddelde saldo weer van de positieve en negatieve antwoorden op alle vragen van de Economische Barometer per periode.

de bedrijven opzoek naar personele uitbreiding, nu is dat nog 18%. Voor het invullen van deze vacatures denken de ondernemers minder tijd nodig te hebben.

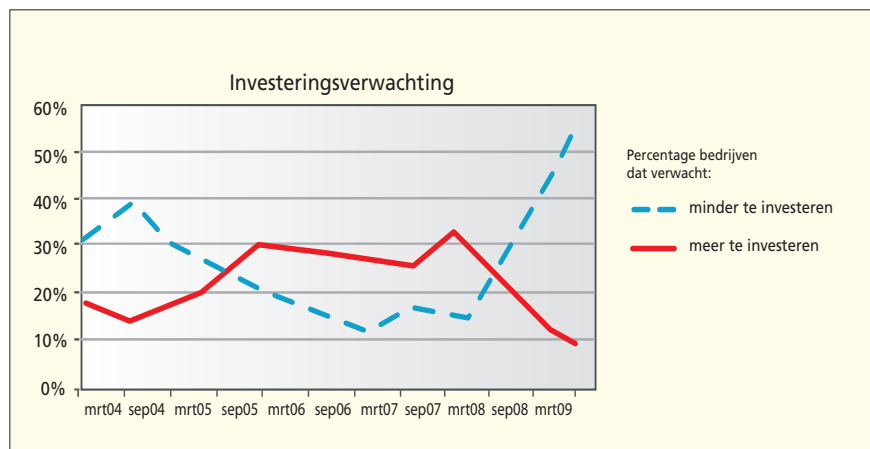
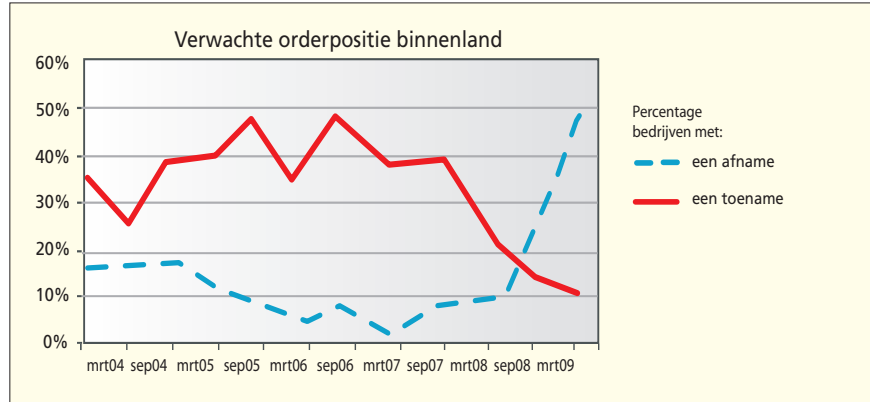
Orderpositie binnenland neemt fors af

De snelheid waarmee de binnenlandse orderpositie afneemt, lijkt nog steeds toe te nemen. Een jaar geleden gaf ruim de helft van de ondernemers aan dat de orderportefeuille verder was toegenomen. Een halfjaar geleden was dit afgenomen tot 35% en nu kan nog maar 1 op de 10 ondernemers dit zeggen. Bij 57% van de bedrijven is de orderpositie de afgelopen drie maanden afgenomen.

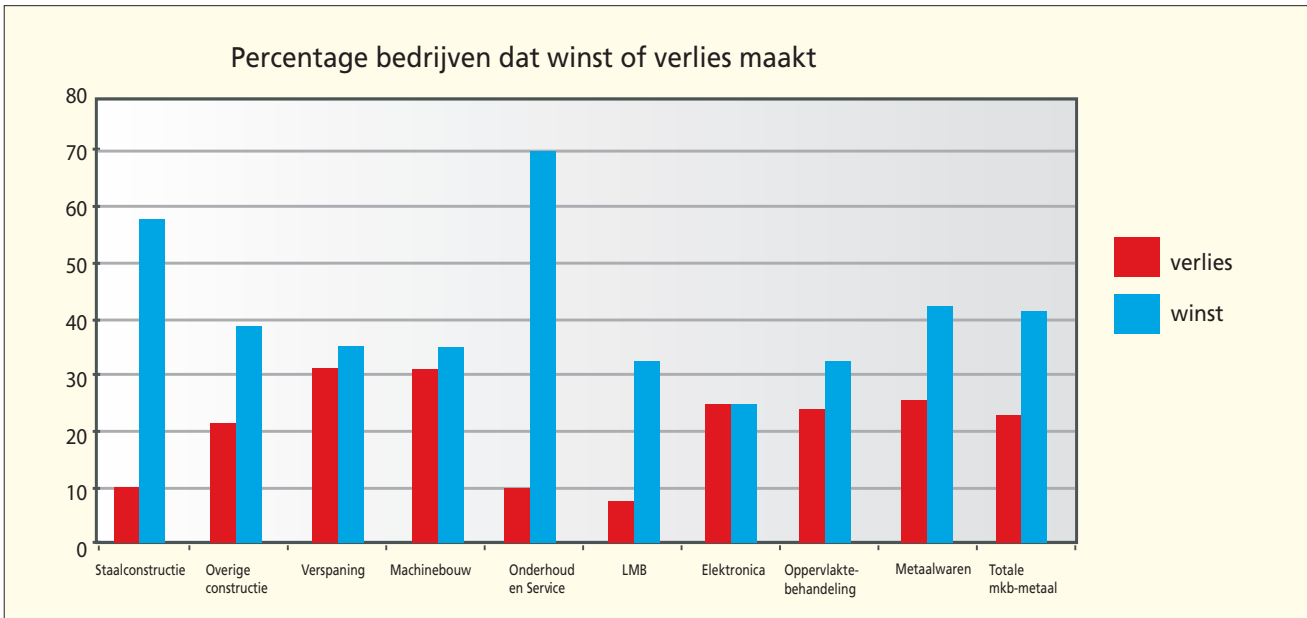
De verwachtingen van de binnenlandse orderportefeuille voor het tweede kwartaal van 2009 zijn net als een kwartaal geleden, behoorlijk negatief. De helft van de ondernemers verwacht minder om te zullen zetten en wederom 1 op de 10 ondernemers verwacht meer te zullen omzetten.

Orderpositie buitenland negatief beoordeeld

Van de ondervraagde metaalondernemers geeft 43% aan te exporteren. Bij 31% van de ondernemers gaat tenminste 10% van de omzet de grens over. Gemiddeld exporteert deze laatste groep 40% van hun omzet. Voor de orderpositie buitenland geldt in grote lijnen hetzelfde als die voor het binnenland. 46% van deze onderne-

mers geeft aan minder aan het buitenland te hebben verkocht dan een kwartaal eerder, terwijl 16% aangeeft meer te hebben geëxporteerd.

Onder de ondernemers die actief zijn in de sectoren Verspaning, Machinebouw en Metaalwaren zijn relatief meer ondernemers die positief zijn over de exportportefeuille van het afgelopen kwartaal dan bij de overige sectoren. De positie van deze bedrijven in het buitenland lijkt daarom sterker te zijn dan die van de andere sectoren.

Vooruitkijkend naar het tweede kwartaal van dit jaar liggen de verwachtingen ongeveer gelijk aan die van drie maanden geleden. 42% van de ondernemers verwacht een afname van de omzet terwijl 15% een toename verwacht.

Bedrijfsresultaten onder druk

Op de vraag hoe het bedrijfsresultaat zich in het eerste kwartaal heeft ontwikkeld, geeft ruim de helft van de ondernemers aan dat deze slechter is dan het vierde kwartaal van 2008. Bij de sectoren Verspaning en Metaalwaren geldt dit voor 70% van de bedrijven.

Maar 12% van de ondernemers heeft een beter bedrijfsresultaat behaald. De Landbouwmechanisatie is hierop een positieve uitzondering. Binnen deze sector geeft 33% van de bedrijven aan een beter

bedrijfsresultaat te hebben behaald. Over de waardering van het bedrijfsresultaat zijn de ondernemers iets minder negatief. Er zijn net iets meer ondernemers die het resultaat als goed beoordelen dan ondernemers die het resultaat als slecht beoordelen.

Het te verwachten bedrijfsresultaat voor het volgende kwartaal is iets minder negatief dan drie maanden geleden. Per saldo verwacht 21% van de bedrijven een verslechtering van het resultaat. Dit was een kwartaal eerder 27%.

De winstgevendheid van de bedrijven is het afgelopen kwartaal fors teruggelopen. Nog 42% van de bedrijven maakt winst. Een jaar geleden was dit 80% van de bedrijven. Maakte een jaar geleden 3% van de bedrijven verlies nu is dit opgelopen tot 23%. De sectoren met relatief veel winstgevendende bedrijven zijn Staalbouw en Service en Onderhoud.

Investeringsbereidheid naar dieptepunt

Dat de huidige overcapaciteit naar de mening van de ondernemers nog niet snel is weggewerkt blijkt uit de investeringsverwachtingen. 61% van de ondernemers verwacht dit jaar minder te zullen investeren

in machines dan in 2008. Voor verspanende bedrijven geldt dat drie kwart aangeeft minder te zullen investeren. Een opvallende uitkomst uit het onderzoek is de investeringsbereidheid bij Service en Onderhoudsbedrijven. Ondanks het feit dat deze sector het minst negatief is over de eigen prestaties, zijn er bijna geen ondernemers die aangeven dit jaar meer te zullen investeren. 60% van hen geeft aan minder te zullen investeren.

Financieringsfaciliteiten voor 15% verslechterd

Omdat er de laatste tijd veel te doen is over de bereidheid van banken en andere financiële instellingen om financieringen te verstrekken is er in deze versie van de Barometer ook een vraag over dit onderwerp opgenomen. Ondernemers is gevraagd of de bestaande financieringsfaciliteit bij bank, kredietverzekeraar of leasebedrijf het afgelopen jaar is gewijzigd. Voor bijna een kwart van de respondenten was de vraag niet van toepassing.

Van de ondernemers voor wie de vraag wel van toepassing is, geeft 15% aan dat de faciliteit verslechterd is, 78% geeft aan dat deze ongewijzigd is en voor 7% is de faciliteit verbeterd.